BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2008. június 4.)

a Németország által a Sachsen LB részére nyújtott állami támogatásról C 9/08 (ex NN 8/08, CP 244/07)

(az értesítés a C(2008) 2269. számú dokumentummal történt)

(Csak a német nyelvű szöveg hiteles.)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2009/341/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 88. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután felhívta az érintett feleket, hogy az említett rendelkezéseknek [1] megfelelően nyújtsák be észrevételeiket, és ezen észrevételek figyelembevételével,

mivel:

1. ELJÁRÁS

(1) Az ügy egy 2007. augusztus 21-én hivatalból Németországhoz intézett információkéréssel kezdődött. 2008. január 21-i levelében Németország jogbiztonsági okokból mint „nem támogatást" bejelentette az intézkedéseket, és óvatosságból kijelentette, hogy az intézkedéseket minden esetben a közös piaccal összeegyeztethető megmentési célú, illetve szerkezetátalakítási támogatásnak kell tekinteni.

(2) 2008. február 27-i levelében a Bizottság tájékoztatta Németországot határozatáról, amely szerint az intézkedések miatt megindítja az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárást.

(3) A Bizottság hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozatát (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat) az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* [2] közzétették. A Bizottság felszólította az érintett feleket, hogy az intézkedés vonatkozásában nyújtsák be észrevételeiket.

(4) A hivatalos vizsgálati eljárás megindítását követően Németország 2008. március 28-án, április 10-én, 16-án, 23-án és 30-án tett észrevételt. 2008. április 16-án harmadik fél is észrevételt tett. Ezzel kapcsolatban Németország 2008. április 30-i levelében nyilatkozott.

(5) Több találkozót és rendszeres telefonkonferenciákat tartottak Németországgal, a kedvezményezettel és a Landesbank Baden-Württemberggel (a továbbiakban: LBBW).

2. BEVEZETÉS

(6) Az ügy az amerikai másodlagos jelzálogpiac még mindig fennálló válságára vezethető vissza, amely magával rántotta a Landesbank Sachsen Girozentrale (a továbbiakban: Sachsen LB) nevű bankot és különösen annak egyik mérlegen kívüli *conduit*-jét, az Ormond Quayt.

(7) A *conduit*, más néven különleges célú gazdasági egység (*special purpose vehicle*) vagy speciális befektetési alap (*special investment vehicle* – SIV) olyan társaság (rendszerint egyfajta korlátolt felelősségű társaság, illetve egyes esetekben betéti társaság), amelyet egészen speciális, pontosan körülhatárolt és határozott időre szóló célokra alapítanak, rendszerint azért, hogy a pénzügyi kockázatokat (általában a csődöt, de néha bizonyos adóügyi vagy felügyeleti jogi kockázatokat) kiszervezzék. A SIV-et azért alkalmazzák, mert mérlegsemleges, és a bankoknak nem kell konszolidálniuk. A bankok így saját rátáiknál alacsonyabb ráták szerint finanszírozhatnak hiteleket (mivel ők maguk bankfelügyeleti jogi likviditási rátákhoz vannak kötve). A különleges célú gazdasági egység eszközfedezetű értékpapírokba történő befektetéseket refinanszíroz (asset-backed securities, a továbbiakban: ABS), miközben a piacon pénzt vesz fel rövid lejáratú kereskedelmi váltókra [3] (Commercial Papers, a továbbiakban: CP). A különleges célú gazdasági egységeknél a likviditási problémákat (amennyiben még nem adták el valamennyi CP-t) kereskedelmi bankoknál lévő hitelkeretekkel hidalják át.

(8) A Sachsen LB az Ormond Quay különleges célú gazdasági egységen keresztül ABS-befektetéseket finanszírozott,

[1] HL C 71., 2008.3.18., 14. o.
[2] Lásd az 1. lábjegyzetet.
[3] Kereskedelmi váltó (Commercial Papers): nagy bankok és nagy vállalkozások által a pénzpiacon értékesített rövid lejáratú, nem biztosított adóssághoz kapcsolódó értékpapírok.

amelyek között jelzáloggal biztosított amerikai értékpapírok is voltak. Annak érdekében, hogy akkor is fedezni tudja a *conduit* likviditási szükségleteit, ha a kereskedelmi bankok felmondanák a hitelkereteket, a Sachsen LB-nek garantálnia kellett az Ormond Quay likviditását, és különleges likviditási kereteket kellett kiállítania. A kockázat átvállalásának ellentételezéseként a Sachsen LB díj formájában megkapta a különleges célú gazdasági egység által létrehozott többletet. A hosszú lejáratú, magas hozamú ABS-befektetések rövid lejáratú, alacsony kamatozású CP-vel történő finanszírozása révén az Ormond Quay jelentős többletre tett szert.

(9) Az amerikai másodlagos jelzálogpiac válsága miatt azonban romlottak a piaci viszonyok. A válság későbbi szakaszában a három legnagyobb hitelminősítő intézet az addig A + és BB közötti minősítésű jelzálog alapú értékpapírok nagy részét a magas hiány és a végrehajtások magas aránya miatt részben CCC-ig visszaminősítette, ami azonnal az ABS rosszabb értékeléséhez vezetett. E piaci környezetet látva a fedezeti alapok és az intézményi befektetők nem kívántak tovább jelzálog alapú CP-be befektetni. Ebből következően a különleges célú gazdasági egységek már nem voltak abban a helyzetben, hogy a rövid lejáratú, eszközfedezetű CP-ért pénzt vegyenek fel a piacon.

(10) E fejlemények nyomán az Ormond Quay pénzügyi helyzete jelentősen megromlott. Ráadásul a kereskedelmi bankok megszüntették a különleges célú gazdasági egység számára nyújtott hitelkeretet, így az Ormond Quay arra kényszerült, hogy igénybe vegye a Sachsen LB likviditási keretét. Amikor 2007 augusztusában az Ormond Quay már nem volt képes refinanszírozni önmagát, likviditási szükséglete mintegy 17,1 milliárd EUR volt. A Sachsen LB nem tudta kiállítani az általa ígért hiteleszközt. Mivel az értékpapírok ilyen rossz piaci körülmények között történő szükségeladása ([4]) jelentős veszteségeket okozott volna a Sachsen LB számára, és végső soron a bank csődjéhez vezetett volna, különböző intézkedésekre került sor.

3. AZ INTÉZKEDÉSEK LEÍRÁSA

3.1. *A KEDVEZMÉNYEZETT*

(11) A kedvezményezett a Sachsen LB. A Sachsen LB résztulajdonosa Szászország szövetségi tartomány (mintegy 37 %), valamint a Sachsen-Finanzgruppe (a továbbiakban: SFG, mintegy 63 %) volt, amely nyolc szászországi takarékpénztárat kapcsol össze a régiókon átnyúlóan tevékenykedő Sachsen LB-vel egy holdingban. Az SFG-ben 77,6 %-ban szászországi önkormányzatok, 22,4 %-ban pedig Szászország rendelkeznek részesedéssel.

(12) A Sachsen LB 2006. évi konszern szintű mérlegfőösszege 67,8 milliárd EUR volt, és 880 millió EUR sajáttőkével rendelkezett. A Sachsen LB a szászországi takarékpénztárak központi bankja volt. Kereskedelmi bankként a Sachsen LB mindenféle banki ügyletet bonyolított. A Sachsen LB Europe plc (a továbbiakban: Sachsen LB Europe) a Sachsen LB százszázalékos leányvállalata volt, dublini székhellyel. Strukturált pénzügyi befektetésekhez nyújtott szolgáltatásokat, és 2007 közepéig a Sachsen LB-csoport nyereségének fő forrása volt.

(13) A Sachsen LB számára 2005. július 18-ig az intézményi jótállás (Anstaltslast) és a garancianyújtói felelősség (Gewährträgerhaftung) keretében még érvényben volt a korlátlan állami garancia, amelyet aztán több, Németország és a Bizottság közötti megegyezést követően eltöröltek. A 2001. július 17-i megegyezés alapján a *grandfathering* nek nevezett jogszerzés során egy további, 2005. július 18-ig terjedő átmeneti időszakra új adósságlevelet lehetett kibocsátani 2015. december 31-ig tartó futamidővel, amelyet a garancianyújtói felelősség biztosított ([5]).

(14) 2007. október 26-án a Sachsen LB jogi formáját tekintve közjogi intézetből részvénytársasággá alakult.

(15) 2007. augusztus 26-án a Sachsen LB-t 2008. január 1-jei hatállyal eladták az LBBW-nek. Miután az LBBW általi átvétel 2008. március 7-én lezárult, a Sachsen LB-t integrálták az LBBW-be.

3.2. *A KEDVEZMÉNYEZETT VEVŐI*

(16) Baden-Württemberg tartományi bankja (az LBBW) egyetemes bankként és kereskedelmi bankként is tevékenykedik. A magán- és vállalati ügyfelek ügyleteivel foglalkozó regionális bankjával, a BW-Bankkal közösen a banki termékek teljes palettáját kínálja. Az LBBW a baden-württembergi takarékpénztárak központi bankjaként működik. A Rajna–Pfalz tartománybeli takarékpénztárak tekintetében a Landesbank Rheinland-Pfalz-cal közösen tölti be azt a funkciót, amelyet 2005. január 1-jén vett át.

(17) Az LBBW modellje, amely most már Szászországra is kiterjedt, a kkv-k és magánügyfelek ügyleteire koncentráló helyi kötődésű bankokon (BW-Bank Baden-Württembergben, RP-Bank Rajna–Pfalzban és most a Sachsen Bank Szászországban) és a Stuttgartban központosított feladatokon nyugszik, és a modellnek egy-egy szászországi és a Rajna–Pfalz-i LBBW-fióktelep is eleme.

3.3. *AZ INTÉZKEDÉSEK*

(18) Azt az eljárás megindításáról szóló határozatban ([6]) részletesen ismertetettek szerint az amerikai másodlagos jelzálogpiac még mindig fennálló válsága magával rántotta a Sachsen LB-t, elsősorban a mérlegsemleges *conduit*, az Ormond Quay miatt, amely nem volt képes refinanszírozni magát, a szükségeladás elkerüléséhez pedig mintegy 17,1 milliárd EUR likviditási szükséglete volt.

([4]) Az értékpapírok gyors eladása, akár alacsonyabb áron, veszteségesen is.

([5]) További részletek: E 10/2000, HL C 146., 2002.6.19., 6. o., és HL C 150., 2002.6.22., 7. o., valamint http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/by_case_nr_e2000_0000.html#10

([6]) Vö. az 1. lábjegyzetben említett határozattal.

3.3.1. A LIKVIDITÁSI KERET

(19) 2007. augusztus 19-én egy tíz német tartományi bankból, valamint a német tartományi bankok és a DSGV által közösen ellenőrzött közjogi DekaBankból álló banki szindikátus aláírt egy szindikátusi szerződést, amelyben a szindikátusban tömörült bankok kötelezettséget vállaltak arra, hogy az Ormond Quay által kibocsátott CP-ket 17,1 milliárd EUR ellenértéken megveszik, ha azok a piacon nem kelnek el (vételi kötelezettségvállalás).

(20) A szindikátusban tömörült minden egyes bank saját nevében és saját számlájára vette volna meg a megfelelő CP-t. Az egyetemleges felelősséget kizárták. A DekaBank a CP-mennyiség […] (*) -át vállalta. A maradékot a többi bank vállalta, az eloszlás az egyes tartományi bankok méretéhez és irányértékeihez igazodott. Németország információi szerint a banki szindikátus 2008 januárjának elejéig legfeljebb […] milliárd EUR összegig jegyzett CP-t a szindikátusi szerződés keretében.

(21) A CP megvásárlásáért a szindikátusban tömörült bankok meghatározott referencia-kamatlábat (EURIBOR, illetve LIBOR, az alapul vett eszközök eredete szerint) valamint […] bázispontot kaptak. A CP futamideje nem haladhatta meg az egy hónapot. A szindikátusi szerződés korlátozott időtartamra, hat hónapra szólt. A vételi kötelezettségvállalás csak az olyan CP-re vonatkozott, amelyek esetében a szindikátusban tömörült bankoktól eltérő befektető számára történő kibocsátás nem volt lehetséges.

(22) Miközben 2007 augusztusában a jelzálog alapú CP iránti kereslet teljesen megszűnt, és az ilyen befektetések számára nem már volt piac, utána folyamatosan javult a helyzet. 2007 októberétől egyes befektetők (elsősorban […(az állami szektorhoz tartozó bankok)]) ismét vásároltak CP-t a szindikátusi szerződésen és az abban meghatározott feltételeken kívül, azaz […(50–100)] bázispontnál alacsonyabb értéken is, így a szindikátusi szerződés elvesztette eredeti célját. A szindikátusi szerződés 2008. február 23-án megszűnt.

3.3.2. A SACHSEN LB ELADÁSA

(23) A Sachsen LB már 2005-ben stratégiai partnert kezdett keresni, elsősorban a többi tartományi bank között ([7]). Ezeknek az előzetes tárgyalásoknak köszönhetően a Sachsen LB eladásáról szóló tárgyalások 2007. augusztus 23-án, azaz alig egy héttel a szindikátusi szerződés aláírása után gyorsan lezárultak, és ekkor, amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat részletesen tartalmazza ([8]), a Sachsen LB 250 millió EUR veszteséggel rendelkezett. Mivel a veszteségek a Sachsen LB strukturált pénzügyi portfóliójánál a Sachsen LB sajáttőkéjének további csökkenéséhez vezettek volna, amelynek egy bizonyos mértéktől az lett volna a következménye, hogy a banki ügyletek megalapozására vonatkozó bankfelügyeleti előírásokat a sajáteszközzel már nem lehetett volna betartani, a Sachsen LB résztulajdonosainak egy gazdaságilag kivitelezhető megoldást kellett találniuk. Ezért puhatolózó megbeszéléseket folytattak a Sachsen LB megvásárlása iránt érdeklődőkkel, amelyeket intenzív tárgyalások követtek több érdeklődő féllel.

(24) A tárgyalások győztese végül az LBBW lett, amely – Németország szerint – a gazdaságilag legjobb ajánlatot tette. Az LBBW különleges vállalkozói érdeke abban állt, hogy a Sachsen LB megvásárlásával nemcsak Szászországban, hanem Kelet-Európában is jelentősen bővíthette piaci jelenlétét.

(25) 2007. augusztus 26-án aláírtak egy szerződést (alapmegállapodás) a Sachsen LB-nek az LBBW részére történő 2008. január 1-jei eladásáról. Az alapmegállapodás értelmében a vételárat független szakértő értékelése alapján állapították volna meg, amelyre a pénzügyi piacok válságának akkoriban 2007 végére várt lecsengése után került volna sor. A megállapodás a minimális vételárat 300 millió EUR összegben határozta meg, LBBW-részvények formájában. Ezenkívül arra az esetre, ha az alapvető tőkeelemek hányada egy bizonyos küszöbérték alá csökkenne, a megállapodásba beépítettek egy kiigazítási záradékot az LBBW számára.

(26) Az aláírt alapmegállapodás előírta továbbá, hogy az LBBW a Sachsen LB résztulajdonosainak soron kívül 250 millió EUR ellentételezést fizet készpénzben, amelyet azok beforgatnak a Sachsen LB-be a veszteségek fedezése céljából. Németország szerint ez az összeg elegendő volt arra, hogy megfeleljenek a sajáteszközre vonatkozó bankfelügyeleti követelményeknek, és elhárítsák az esetleg még jelentkező veszteségeket.

(27) Az eladás időpontjában a felek abból indultak ki, hogy a válság hamarosan véget ér. Feltételezve, hogy az év végére a piacok normalizálódnak, az LBBW nem tett különösebb intézkedéseket a Sachsen LB strukturált pénzügyi portfóliójával kapcsolatban, és a portfóliót át akarta venni. Különösen abból indult ki, hogy az Ormond Quay problémái maguktól megoldódnak, és a különleges célú gazdasági egység akkor majd ismét refinanszírozni tudja magát a piacon.

(*) A szöveg egyes részleteit az információk bizalmas jellege miatt zárójelben három pont jelöli.

([7]) A Sachsen LB több tartományi bankkal, köztük a WestLB-vel és az LBBW-vel folytatott megbeszéléseket.

([8]) Lásd az 1. lábjegyzetben említett határozat 16. pontját, amely részletesen tárgyalja a teljes ügyletet.

(28) 2007 végén további kockázatok jelentek meg a Sachsen LB strukturált pénzügyi portfóliójával kapcsolatban. Az eladás megkötése előtt tovább romlott a helyzet a pénzügyi piacokon, ami különösen az Ormond Quay számára jelentett problémát, mivel a piaci árazáson alapuló úgynevezett *mark-to-market* értékelés ([9]) mintegy […(0,5–1,5)] milliárd EUR veszteséget mutatott a vagyonában.

(29) Ez veszélyeztette a bank végleges eladását, mivel az alapvető tőkeelemek hányada ezzel valószínűleg a küszöbérték alá esett volna. A *mark-to-market* leértékeléseket a mérlegben veszteségként kellett kimutatni, és ezek az alapvető tőkeelemek csökkenéséhez vezettek. Tartani lehetett attól, hogy a Sachsen LB alapvető tőkeelemeinek hányada […] % alá eshet, amit azt jelentette volna, hogy az LBBW új tárgyalásokat követelhetett volna az adásvétellel kapcsolatban.

(30) Még ha javultak volna is a piaci feltételek augusztustól ([10]), és lehetőség nyílt volna az eszközök eladására, az LBBW még nem volt abban a helyzetben, hogy ilyen magas *mark-to-market* veszteségeket átvállaljon. Az adásvétel megvalósítása érdekében olyan megoldást kellett találni, amellyel meg lehetett akadályozni, hogy ezek a veszteségek a Sachsen LB értékelésében csapódjanak le. Különben az augusztusi tárgyalások során meghatározott 300 millió EUR minimális vételár mellett a veszteségek is az LBBW-t terhelték volna.

(31) Intenzív tárgyalásokat követően egy végleges, visszavonhatatlan, 2007. december 13-án aláírt megállapodás (végleges megállapodás) keretében döntöttek az adásvételről. Az adásvételt végül az tette lehetővé, hogy a *mark-to-market* veszteségeknek a Sachsen LB különleges célú gazdasági egységeiből történő koszolidációját megakadályozták, és az LBBW-t megóvták a különleges célú gazdasági egységekből származó esetleges veszteségektől, amelyek akkor keletkezhettek volna, ha az eszközöket lejáratukig a portfólióban tarták. Alternatív megoldásként szóba jöhetett volna például, hogy a Sachsen LB-nek az LBBW részére történő eladása előtt konszolidálják a *mark-to-market* veszteségeket, és ennek megfelelően a Sachsen LB tulajdonosai kiegészítő tőkét forgatnak be: […(0,5–1,5)] milliárd EUR). A *mark-to-market* veszteségek figyelembevétele helyett Szászország azt a megoldást részesítette előnyben, hogy egy strukturált befektetéseket tartalmazó portfólió tekintetében állami garanciát vállal.

(32) A végleges megállapodás felsorolta a Sachsen LB valamennyi strukturált befektetését, és két portfólióba osztotta őket. Az összes strukturált befektetés LBBW-be történő koszolidációjának elkerülése érdekében az egyik portfóliót ([11]) 17,5 milliárd EUR mérleg szerinti értékben kivonták az adásvételből. Ezeket a tőkepiaci pozíciókat egy újonnan alapított, saját befektetési eszközbe (ez az úgynevezett Super-SIV) vitték át, így a Sachsen LB-nél csak mintegy 11,8 milliárd EUR refinanszírozási szükséglettel rendelkező strukturált portfólióbefektetések ([12]) maradtak, és csak ezek lettek eladva az LBBW-nek. E befektetések kockázatainak csökkentése céljából 500 millió EUR-t levontak a vételárból.

(33) A Super-SIV-t azért hozták létre, hogy az alacsony *mark-to-market* értékkel bíró strukturált befektetési portfóliókat az eladás előtt kiszervezzék a Sachsen LB-ből és lejáratig tartsák. A portfólió Super-SIV-be való átvétele érdekében gondoskodni kellett a refinanszírozásáról. Ezt egyrészt az LBBW (másodlagos részlet), másrészt pedig más tartományi bankok (elsődleges részlet) vállalták. Annak érdekében, hogy elkerüljék a Super-SIV-nek az LBBW mérlegében történő konszolidációját, az LBBW részesedésének 50 % alatt kellett maradnia. Intenzív tárgyalásokat követően a tartományi bankok átvállalták a Super-SIV refinanszírozásának 50 %-át, feltételül szabták azonban, hogy veszteség esetén finanszírozásuk az LBBW finanszírozását megelőzze. Az LBBW a maga részéről Szászország garanciáját kérte az ésszerűen feltételezhető valamennyi potenciális veszteség fedezésére, hogy kockázata a normális üzleti kockázatra korlátozódjon. A cél az volt, hogy a portfóliót megóvják a lehetséges veszteségektől, ha a lejáratig tartják. Ezek a veszteségek megfeleltek volna a hitelkockázatnak. Szászország kész volt 2,75 milliárd EUR értékű garanciát nyújtani a Super-SIV veszteségeiért. Ezt az összeget az LBBW és Szászország közötti intenzív tárgyalásokat követően befektetési bankok szakvéleményei alapján határozták meg, amelyek szerint a refinanszírozó bankok számára a hitelkockázat a nullához közelített ([13]).

(34) Ezen túlmenően a végleges megállapodásban a fel nem használt maximális összeg évi […] %-ában garanciadíjat állapítottak meg, amely a garancia négyéves futamidejét követően a kezdeti díj harmadával, a garancia hétéves futamidejét követően pedig a kezdeti díj további harmadával csökken. Ez 10 év alatt […(> 90)] millió EUR-nak felel meg, amennyiben a garanciát nem veszik igénybe.

(35) Amint fentebb említésre került, a Super-SIV-t két részletben finanszírozták. Az első, valamivel kevesebb mint 50 %-os részletet (kb. 8,75 milliárd EUR) az LBBW finanszírozta; a második, valamivel több mint 50 %-os részletet (kb. 8,75 milliárd EUR) azok a hitelintézetek nyújtották, amelyek tartományi bankok és zsíróközpontok biztonsági tartalékaihoz (egyfajta felelősségi kötelék a tagintézmények között a befektetések biztosítására és a befektetők kártalanítására) tartoztak. A kockázatoknak a

([9]) A számvitelben és a pénzügyben a *mark-to-market* egy saját kereskedelmi pozíció újraértékelését jelenti egy pénzügyi eszközben az adott pénzügyi eszköz vagy hasonló eszközök napi aktuális piaci ára alapján. Így egy kilenc hónap múlva lejáró határidős ügylet (futures) végleges értéke csak a kilenc hónap eltelte után válik ismertté. Ha azonban könyvelési célból *mark-to-market* értékelést végeznek, a napi aktuális értéket a szabad piacon határozzák meg.

([10]) Míg a válság előtt 4–5 bázispont volt a kockázati prémium, a válság csúcspontján a piac teljesen elnéptelenedett; amikor pedig a piacok lassan ismét magukhoz tértek, a tételek ismét kb. 40 bázispontra emelkedtek.

([11]) A portfólióba a következők tartoznak: az Ormond Quay, a Sachsen Funding és a Synapse ABS.

([12]) LAAM, Georges Quay, Synapse L/S + FI, Omega I + II és egyéb Synthetic Assets (CDO, ABS, CDS, CPPI stb.).

([13]) Mivel azonban a bankoknak mégis biztosítaniuk kellett likviditást, bizonyos refinanszírozási költségek felmerülnek.

két részletre való szétosztása alapján az LBBW likviditásával 8,75 milliárd EUR összegig kezeskedik a veszteségekért; ez az összeg 2,75 milliárd EUR-val meghaladja a Szászország által nyújtott garanciát. Csak az ezt meghaladó veszteségeket fedezné a többi tartományi bank.

(36) 2007 decemberében Szászország megbízta a Susat & Partner gazdasági elemző céget a Sachsen LB vállalkozás értékelésével, az adásvételi szerződés rendelkezései szerint. A Susat & Partner […] milliárd EUR-ra becsülte a Sachsen LB értékét. Egyidejűleg az LBBW megbízta a […]-t (a továbbiakban: […]), hogy vizsgálja meg ezt az értékelést. A […] elemzésében […] milliárd EUR-ban állapította meg a vállalkozás értékét. A tárgyalások során a felek abban állapodtak meg, hogy […] milliárd EUR értéket vesznek alapul.

(37) A záró megállapodásban 328 millió EUR összegű nettó vételárat állapítottak meg a Sachsen LB-re, amelyet készpénzben kellett megfizetni ([14]). Ez az ár a Sachsen LB vállalkozási értékének […] EUR összegű becslésén alapult, amelyből le lett vonva a 2007-ben elszenvedett veszteség […] millió EUR értékben a 2. portfólió, valamint a megállapított veszteségkiegyenlítés a Sachsen LB-nél maradó 1. portfólió tekintetében 500 millió EUR értékben. A 250 millió EUR összegű soron kívüli készpénzes kiegyenlítést is beleértve az LBBW 578 millió EUR-t fizetett a Sachsen LB megvásárlásáért.

(38) A Super-SIV-be átvitt strukturált befektetési portfólió refinanszírozásával megszűnt Szászország garancianyújtói felelőssége e portfólió tekintetében.

3.4. *A SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI TERV*

(39) Az LBBW szerkezetátalakítási tervet készített a Sachsen LB számára, amely a Sachsen LB eladásának idejére nyúlik vissza, és utoljára 2008. április 9-én módosult. A Bizottság rendelkezésére álló információk szerint a szerkezetátalakítási terv négyéves szerkezetátalakítási időszakot fog át, amely a Sachsen LB 2008. január 1-jei eladásával kezdődik és 2011 végével zárul.

(40) A terv szerint a Sachsen LB AG integrálódik az LBBW-be, azonban önálló intézet marad Sachsen Bank néven. Átveszi az LBBW jelenlegi szászországi fiókjaitól (BW-Bank) a vállalati és magánügyfelek ügyleteit. A teljes további ügymenetet (ami nem tartozik a vállalati és magánügyfelek ügyletei közé) kiszervezik a Sachsen LB-ből, és az LBBW szászországi fióktelepe veszi át.

(41) A Sachsen Bank tehát a Sachsen LB két tevékenységi területe közül csak az egyiket, nevezetesen a Sachsen Bank vállalati ügyfeleinek ügyeit és a magánügyfelekkel kapcsolatos nem túl fejlett ügyleteket veszi át, és a BW-Bank megfelelő ügyleteivel együtt ezekből alakítja ki új tevékenységi körét. A Sachsen Bank Szászországban és Szászországon kívül is képes lesz saját erejéből állni a versenyt.

(42) A Sachsen LB másik tevékenységi köre, a tőkepiaci ügyletek az LBBW-nél maradnak, és Szászországban az LBBW egyik fióktelepe foglalkozik majd velük. Az LBBW háttérirodai feladatokat is átvesz, és részben a szászországi takarékpénztárak központi bankjaként fog működni.

(43) A szerkezetátalakítási terv ellenőrzésének kiindulópontja a helyreállítás kifizetődőségét illetően a Sachsen LB-nek az LBBW-be való integrációját megelőző üzleti tevékenysége ([15]). A szerkezetátalakítás magában foglalja az első portfólió átvitelét a Super-SIV-be. Ezen túlmenően a terv kompenzációs intézkedésként rendelkezik a Sachsen LB dublini székhelyű, a Sachsen LB valamennyi nemzetközi strukturált portfóliójának fejlesztéséért és igazgatásáért felelős leányvállalata (Sachsen LB Europe) teljes megszüntetésének a lehetőségéről.

(44) A Sachsen LB ezért a nemzetközi tőkiacon nem fog új ügyleteket bonyolítani. Csak a második portfólió értékpapírjai maradnak az LBBW-nél 11,8 milliárd EUR értékben. Ezen alapuló előrejelzések szerint a bank a szerkezetátalakítás négyéves időtartama alatt visszaszerzi jövedelmezőségét

(45) A fenntarthatóság igazolására Németország lényegében a következő számadatokat ismertette:

([14]) A végleges megállapodásban előírták, hogy a Sachsen LB vételára megfelelő értékű LBBW-részvényekkel is megfizethető.

([15]) Ebben az összefüggésben a szerkezetátalakítási terv a személyzet létszámának […]-ről mintegy […] foglalkoztatotta történő leépítését, jobb kockázatellenőrzés és -kezelés bevezetését, valamint a központi feladatok (ideértve az elektronikus adatfeldolgozást is) LBBW-be integrálását tekinti a legfontosabb strukturális intézkedéseknek.

Bruttó bevételek (millió EUR) („worst case”, legrosszabb forgatókönyv)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	CAGR 2007–2012 [1] (%)
Vállalati ügyfelekkel kapcsolatos ügyletek	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	[…]
Tőkepiaci ügyletek [2]	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	[…]
Egyéb	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	[…]
Összesen, szinergia előtt	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	[…]
Bevételi szinergia (új üzleti modell)	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	
Összesen, szinergiával együtt	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	[…]

[1] CAGR 2007-12 = kumulált éves növekedési ráta 2007 és 2012 között
[2] Időközben döntés született arról, hogy ezt a területet az LBBW szászországi fióktelepének adják át.

Adózatlan vállalati eredmény (millió EUR) („worst case”, legrosszabb forgatókönyv)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	CAGR 2007-2012 (%)
Vállalati ügyfelekkel kapcsolatos ügyletek	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	[…]
Tőkepiaci ügyletek	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	[…]
Egyéb	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	[…]
Összesen, szinergia előtt	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	[…]
Szinergiák	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	
Összesen, szinergiával együtt	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	(…)	[…]

(46) Németország közölte továbbá, hogy az LBBW 2009-től az egykori Sachsen LB esetében […(> 8 %)] % sajáttőkehozammal, az újonnan alapított Sachsen Bank esetében pedig mintegy [… (> 15 %)] % sajáttőkehozammal számol.

4. **HIVATALOS VIZSGÁLATI ELJÁRÁS**

4.1. *AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁNAK OKAI*

4.1.1. A LIKVIDITÁSI KERET

(47) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság aggodalmának adott hangot a likviditási kerettel kapcsolatban, mivel úgy tűnt, hogy az intézkedésből a Sachsen LB-nek szelektív előnye származik, hiszen valószínűtlen volt, hogy egy piacgazdasági alapon eljáró befektető ugyanolyan kondíciók mellett bocsátotta volna a Sachsen LB rendelkezésére a hitelkeretet, mint a banki szindikátus. A Bizottság ugyanakkor nem zárta ki, hogy az intézkedés esetében egy, a közös piaccal összeegyeztethető megmentési célú támogatásról lehet szó.

4.1.2. A SACHSEN LB ELADÁSA

(48) A Bizottság vizsgálta továbbá, hogy a Sachsen LB LBBW-nek történt eladása tartalmazott-e állami támogatást. A Bizottság kétségének adott hangot a tekintetben, hogy Szászország piacgazdasági alapon eljáró befektetőként viselkedett-e, mivel a felszámolás költségei kedvezőbbek lettek volna, mint az értékesítés a nyújtott garancia mellett, és azon a véleményen volt, hogy ezért az értékesítés a Sachsen LB részére nyújtott támogatás elemeit tartalmazhatta. A Bizottság ugyanakkor nem kételkedett abban, hogy a vételár túl alacsony volt, és ezért a vevő (a LBBW) részére nyújtott támogatás elemeit tartalmazta. A Bizottság azonban nem zárta ki, hogy a garancia esetében egy, a közös piaccal összeegyeztethető szerkezetátalakítási támogatásról lehet szó, ha az megfelel a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatásnak ([16]) (a továbbiakban: iránymutatás).

5. A HARMADIK FÉL ÉSZREVÉTELEI

(49) A harmadik fél úgy véli, hogy a Super-SIV-hez nyújtott garancia állami támogatás, az LBBW által a Sachsen LB-nek 391 millió EUR értékben nyújtott 2007. évi bevételkiegészítés és a 641,6 millió EUR éves hiányösszeg átvétele szintén állami támogatás, és az LBBW által a tulajdonosoknak fizetett vételár meghaladta a Sachsen LB piaci értékét.

6. NÉMETORSZÁG ÉSZREVÉTELEI AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ HATÁROZATOT KÖVETŐEN

6.1. *A LIKVIDITÁSI KERET ÉRTÉKELÉSÉVEL KAPCSOLATOS ÉSZREVÉTELEK*

(50) Németország véleménye szerint a banki szindikátus által rendelkezésre bocsátott likviditási keretet egy piacgazdasági alapon eljáró befektető is rendelkezésre bocsátotta volna, mivel az az ellentételezés, amelyet a szindikátusban tömörült bankok az Ormond Quay által kibocsátott CP megvásárlásáért kaptak, meghaladta a piacon szokásos ellentételezést, ezért a piaccal összeegyeztethető. Továbbá a banki szindikátus nem egyenlíti ki a *conduit*-ben tartott értékpapírok(ABS) piaci áringadozásai alapján az esetleges veszteségeket. Még visszamenőleges piaci érték esetén nagyon alacsony lenne a hitelkockázat, és a lejáratig tartott értékpapírok esetében csak csekély veszteségre lehetne számítani.

(51) Németország kifejti továbbá, hogy a bankok fellépésükkel elsősorban azt kívánták megakadályozni, hogy egyik tartományi testvérbankjuk fizetésképtelensége általános bankválságot okozzon. A CP megvásárlásával járó kockázatot alacsonyabbnak tekintették, mint a Sachsen LB fizetésképtelenségének leküzdésével kapcsolatos kockázatot, különösen, ha a befektetési biztosítási rendszert is igénybe kellett volna venni. Németország ezenkívül utal arra, hogy a piaci viszonyítási pontok elméletileg piac hiányában is megállapíthatók.

(52) Ha a Bizottság úgy vélné, hogy a likviditási keret támogatási elemeket tartalmaz, úgy azt Németország véleménye szerint mindenképpen a közös piaccal összeegyeztethető megmentési célú támogatásnak lehetne tekinteni, mivel a CP szindikátus általi megvásárlása hitel formáját öltő intézkedéshez hasonlít, amely nem strukturális jellegű és nincs hat hónapra korlátozva.

6.2. *A SACHSEN LB ELADÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSÉVEL KAPCSOLATOS ÉSZREVÉTELEK*

(53) Németország véleménye szerint Szászország a Sachsen LB eladásakor piacgazdasági alapon eljáró eladóként viselkedett. A vételár több potenciális vevővel folytatott tárgyalások eredményeképpen született meg, és gazdasági ellenőrző cégek által elfogadott elveknek megfelelően elvégzett vállalkozásértékeléseken alapul, így a Sachsen LB méltányos piaci árát tükrözi. A tulajdonosok összességében még a Super-SIV 2,75 milliárd EUR értékű garanciájából adódó kötelezettségek figyelembevétele esetén is pozitív eladási árat kaptak volna a tulajdonosok a Sachsen LB-ért.

(54) Németország megismétli, hogy három különböző értékelési véleményt használtak fel a Super-SIV garanciájával vállalt kockázat értékelésére. Az első vélemény esetében egy 2007. november 30-i fordulónappal készült *mark-to-market* elemzés alapján a befektetések e fordulónapon mintegy […] milliárd EUR áron való értékesítésénél jelentkező potenciális veszteségeket becsülték meg. A *mark-to-market* értékelések eredményét azonban torzította az a tény, hogy abban az időpontban ezeknek a befektetéseknek nem volt piaca, és arra irányuló szándék sem volt, hogy ezeket a tőkepiaci pozíciókat eseti jelleggel eladják, mivel azokat lejáratig tartani kellett. A második vélemény szerint, amely a potenciális makroökonómiai fejlemények modellszerű értékelésén nyugszik, három forgatókönyvhöz számolták ki a várt veszteséget. Eszerint a várt veszteség mintegy […(> 800)] millió EUR („bad case”, legrosszabb forgatókönyv), […(< 500)] millió EUR („base case”, alapeset), illetve […(< 200)] millió EUR („best case”, legjobb forgatókönyv). Ezt az értékelési véleményt az LBBW és a Sachsen LB a meglévő belső modellek alapján dolgozta ki. A harmadik vélemény az alapul szolgáló tőkepiaci pozíciók minősítésére támaszkodott. A portfólió közel valamennyi értékpapírja – fejti ki Németország – AAA-minősítéssel rendelkezett ([17]), és a minősítő intézetek vizsgálatai során egyik papírt sem minősítették le. AAA minősítésű értékpapírok esetében nullához közelítő nemfizetési valószínűségnél a portfólió várt veszteségei szintén nullához közeliek.

(55) Németország szerint a 2,75 milliárd EUR értékű garancia az érintett felek közötti tárgyalások eredménye, az LBBW lehetőleg emelni kívánta a garancia összegét, hogy korlátozza saját felelősségét, Szászország pedig igyekezett a garanciát a minimumra csökkenteni.

([16]) HL C 244., 2004.10.1., 2. o.

([17]) 2007. decemberi minősítés.

(56) Németország utal arra, hogy a tárgyalások idején mindhárom vélemény eredményei ismertek voltak már. A tárgyaló felek a modellszerű értékelést (azaz a második véleményt) fogadták el a garancia által fedezendő kockázatok értékelése tekintetében megfelelő módszernek.

(57) Németország különböző forgatókönyvekre vonatkozó számításokat ismertetett annak igazolására, hogy a tulajdonosok még alapesetben és a garancia igénybevétele esetén is pozitív árat realizáltak volna a bank eladásakor. A Bizottság állandó gyakorlata az, hogy az alapesetre és nem egy kedvezőtlenebb forgatókönyre támaszkodik ([18]).

(58) Ha a Bizottság úgy vélné, hogy a bank eladása támogatási elemeket tartalma, úgy Németország véleménye szerint az iránymutatás értelmében mindenképpen a közös piaccal összeegyeztethető szerkezetátalakítási támogatásnak tekinthető.

(59) E célból az LBBW benyújtotta az említett szerkezetátalakítási tervet, amelyből kiderül, hogyan akarják a Sachsen LB jövedelmezőségét helyreállítani. Németország kijelenti, hogy a terv több belső intézkedést is magában foglal, így pl. a személyzet leépítését, a kockázatkezelés javítására irányuló intézkedéseket, szegmensek LBBW-be történő integrálását és az elektronikus adatfeldolgozás egységesítését. Egyértelmű célja továbbá az üzleti tervnek, hogy csökkentse a Sachsen LB azon nyereségektől való függőségét, amelyeket a tőkepiacon és különösen az „Eszközkezelés/Strukturált termékek" üzleti területen érnek el.

(60) Németország azzal érvel, hogy az LBBW által a Sachsen LB megvásárlásáért fizetett többszáz millió eurós befektetésnek meg kell térülnie, és hogy ezért az LBBW minden tőle telhetőt meg fog tenni a Sachsen LB hosszú távú jövedelmezőségének helyreállítása érdekében.

(61) Saját hozzájárulásával kapcsolatban Németország úgy véli, hogy az LBBW és a többi bank jelentős, összesen […(kb. 30)] milliárd EUR értékű saját kifizetést eszközölt, és ezzel az iránymutatás követelményei teljesültek. A […(kb. 30)] milliárd EUR-s összeg a Super-SIV létrehozásának költségeiből ([…] millió EUR), a Sachsen LB integrálásából ([…] millió EUR), valamint a 2. portfólió (17,5 milliárd EUR) és az 1. portfólió finanszírozásából (11,8 milliárd EUR) adódik.

([18]) A C28/02. sz. Bankgesellschaft Berlin ügyben hozott bizottsági határozat (HL L 116., 2005.5.14., 1. o.).

(62) Végül Németország véleménye szerint fontos kompenzációnak kell tekinteni, hogy a Sachsen LB-t korábbi tulajdonosai eladták az LBBW-nek. Az eladás hangsúlyozza a bank hosszú távra szóló szerkezetátalakítására irányuló közös óhajt. A nehéz helyzetben lévő vállalkozások eladása az első lényeges lépés azok hosszú távú szerkezetátalakításának irányában. Általánosságban abból lehet kiindulni, hogy egy elismert nagy német bank ellenőrzése alatt egy vállalkozás nagy valószínűséggel jövedelmező lesz, és ennek eredményeképpen a vállalkozás nem szorul újfent állami támogatásra. Ezért az eladás a Sachsen LB szerkezetátalakítása központi elemének számít.

(63) Az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozathoz ezenkívül egyetlen versenytárs sem tett észrevételt. A bank eladása a többi versenytárs véleménye szerint tehát nem torzítja a versenyt.

(64) Németország az LBBW-vel (a támogatás kedvezményezettjét, a Sachsen LB-t képviselő) egyeztetve az alábbi kötelezettségvállalásokat kínálta fel ([19]):

a) A Sachsen LB következő részesedései, amelyek az integráció során átszálltak az LBBW-re, értékesítésre vagy felszámolásra kerülnek:

— A Sachsen LB Europe […]-ig értékesítésre vagy felszámolásra kerül. Az LBBW-csoport nem veszi át a Sachsen LB Europe alkalmazottait, kivéve ha erre vonatkozó jogi kötelezettsége van, és a Sachsen LB Europe jelenlegi alkalmazottainak új munkaszerződést nem ajánl fel, és ilyen szerződéseket nem köt ([20]). Ez a kötelezettségvállalás a bizottsági határozat elfogadásától számított kétéves időtartamra érvényes.

([19]) „A Németországi Szövetségi Köztársaság kormánya a Landesbank Baden-Württemberggel (LBBW) egyeztetve az alábbi a)–c) pontban felsorolt kompenzációs intézkedéseket ajánlja fel az Európai Bizottságnak:
a) A Sachsen LB következő részesedései, amelyek az integráció során átszálltak az LBBW-re, a következő rendelkezéseknek megfelelően értékesítésre vagy felszámolásra kerülnek:
— A Sachsen LB Europe PLC […]-ig értékesítésre vagy felszámolásra kerül.
— Az East Merchant GmbH-ban való részesedés […].ig értékesítésre kerül.
— […].
b) A Németországi Szövetségi Köztársaság kormánya biztosítja, hogy az LBBW által képviselt Sachsen LB egyetlen szászországi fióktelepén sem bonyolít aktívan önálló üzleti területként saját számlára és saját kockázatra az alapvető üzleti területein meglévő ügyfeleinek nyújtott szolgáltatásokat meghaladó saját kereskedelmi ügyleteket. Ez a magatartási ígérvény a szerkezetátalakítás négyéves időtartamára érvényes.
c) A Németországi Szövetségi Köztársaság kormánya biztosítja, hogy az LBBW által képviselt Sachsen LB egyetlen szászországi fióktelepén sem bonyolít aktívan önálló üzleti területként saját számlára és saját kockázatra az alapvető üzleti területein meglévő ügyfeleinek nyújtott szolgáltatásokat meghaladó nemzetközi ingatlanügyleteket. Ez a magatartási ígérvény a szerkezetátalakítás négyéves időtartamára érvényes."

([20]) A Bizottság abból indul ki, hogy a záradék, amely szerint az LBBW az alkalmazottakat akkor veszi át, ha erre jogilag köteles, legfeljebb 10 személyre vonatkozik és az LBBW által átvett, 11,8 milliárd EUR értékű 1. portfóliót érinti. Nem zárható ki, hogy e portfólió átruházása részleges üzemátadásnak tekintendő, ami kötelezhetné az LBBW-t, hogy az érintett foglalkoztatottakat vegye át. A Sachsen LB Europe bezárásának hatályát azonban ez nem befolyásolhatja.

— Az East Merchant GmbH-ban való részesedés […].ig értékesítésre kerül.

— […] ([21]).

b) Németország biztosítja, hogy az LBBW által képviselt Sachsen LB egyetlen szászországi fióktelepén sem bonyolít aktívan önálló üzleti területként saját számlára és saját kockázatra az alapvető üzleti területein meglévő ügyfeleinek nyújtott szolgáltatásokat meghaladó saját kereskedelmi ügyleteket. Ez a magatartási ígérvény a szerkezetátalakítás négyéves időtartamára érvényes.

c) Németország biztosítja, hogy az LBBW által képviselt Sachsen LB egyetlen szászországi fióktelepén sem bonyolít aktívan önálló üzleti területként saját számlára és saját kockázatra az alapvető üzleti területein meglévő ügyfeleinek nyújtott szolgáltatásokat meghaladó nemzetközi ingatlanügyleteket. Ez a magatartási ígérvény a szerkezetátalakítás négyéves időtartamára érvényes.

(65) Németország megerősítette, hogy […]. Németország kijelenti, hogy az ügyletek jövedelmezőek, és semmilyen módon nem állnak kapcsolatban a jelenlegi másodlagos jelzálogpiaci válsággal, amelynek oka az, hogy alacsony jövedelemmel és az első osztályú hitelfelvevőknél rosszabb bonitással rendelkező, rossz adósnak minősülő hitelfelvevőknek nyújtottak nagy számban hiteleket.

(66) Németország megerősítette továbbá, hogy […] ([22]).

6.3. *A HARMADIK FÉL ÉSZREVÉTELÉVEL KAPCSOLATOS ÉSZREVÉTELEK*

(67) A harmadik fél észrevételeivel kapcsolatban Németország úgy nyilatkozott, hogy a Super-SIV-hez nyújtott garancia nem állami támogatás, mert a Sachsen LB tulajdonosai összességében még a Super-SIV-hez nyújtott 2,75 milliárd EUR értékű garanciából adódó potenciális kötelezettségek figyelembevétele esetén is pozitív vételárat realizáltak volna a Sachsen LB-ért, valamint az LBBW által a Sachsen LB-nek nyújtott 2007. évi bevételkiegészítést és a 250 millió EUR összegű, az LBBW által soron kívül készpénzben fizetett kiegyenlítést a vételár részének tekintették, és az LBBW által a tulajdonosoknak fizetett vételár ezért megfelelt Sachsen LB piaci értékének. Németország hangsúlyozza, hogy az LBBW által a Sachsen LB-nek 391 millió EUR értékben nyújtott 2007. évi bevételkiegészítésen túlmenően veszteségkiegyenlítés nyújtására nem került sor.

([21]) […]. Ez az üzleti terület jövedelmező, és ezt nem érinti a másodlagos lakáspiaci szegmens válsága, amelyet az váltott ki, hogy olyan hitelfelvevőknek nyújtottak nagy számban hiteleket, akik nagyobb kockázatot jelentenek, illetve alacsonyabb jövedelemmel és rosszabb bonitással rendelkeznek, mint az elsőosztályú kölcsönfelvevők.

([22]) „A Németországi Szövetségi Köztársaság kormánya megerősíti, hogy […].”

7. **TÁMOGATÁSI JOGI ÉRTÉKELÉS**

7.1. *AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁS MEGLÉTE*

(68) Az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerint a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozások előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

(69) A Bizottság kitart az eljárás megindításáról szóló határozatában képviselt azon álláspontja mellett, hogy egy piacgazdasági alapon eljáró finanszírozó a két pénzügyi intervenció egyikével sem élt volna, ezért mindkét intézkedés állami támogatásnak minősül.

(70) Ebben az összefüggésben utalni kell arra, hogy a Bizottság már az eljárás megindításáról szóló határozatában sem adott hangot aggodalmának az LBBW és a banki szindikátus által végrehajtott refinanszírozással szemben. Az ezzel kapcsolatos szempontjainak részletes magyarázatára e szakasz végén kerül sor.

7.1.1. A LIKVIDITÁSI KERET

(71) A DekaBank a legtöbb tartományi bankhoz hasonlóan közjogi intézmény. A DekaBank tulajdonosainak egyik felét tartományi bankok, másik felét regionális takarékpénztár-szövetségek alkotják. A tartományi bankok általában a tartományok és az adott regionális takarékpénztár-szövetségek tulajdonában állnak. A banki szindikátus által a Sachsen LB részére biztosított 17,1 milliárd EUR összegű hitelkeret következésképpen az államnak tudható be és az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében „a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott” intézkedésnek tekinthető ([23]). Az állami eszköz rendelkezésre bocsátásából következő kedvezmény emellett a Sachsen LB határokon átnyúló és nemzetközi tevékenysége miatt korlátozná a bankszektorban a versenyt, és érintené a közösségen belüli kereskedelmet is.

(72) A Bizottság továbbá megállapítja, hogy a Sachsen LB határokon átnyúlóan és nemzetközi szinten tevékenykedik, így az állami eszköz rendelkezésre bocsátásából következő kedvezmény korlátozná a bankszektorban a versenyt, és érintené a közösségen belüli kereskedelmet is ([24]).

([23]) Az eredetre vonatkozó betudhatóság egy sor mutatóból adódik, amelyek az ügy egyedi adottságaitól és az intézkedés meghozatalának hátterétől függnek. Így szoros személyes kapcsolatok alakulnak ki a tartományi bankok felügyelőbizottsági tagjai és az állam között. Ezen kívül a banki szindikátus ebben az ügyben a BaFin-nal és a tartományi bankkal szorosan együttműködve járt el.

([24]) A C 50/06 sz. BAWAG ügyben 2007. június 27-én hozott bizottsági határozat (HL L 83., 2008.3.26., 7. o.) (127) preambulumbekezdése.

(73) Németország vitatja, hogy a Sachsen LB-nek az intézkedésből szelektív előnye származna. A Bizottság emlékeztet arra, hogy minden olyan, állami forrásokból finanszírozott befektetés, amelynek valamely vállalkozás a kedvezményezettje, az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése alapján rendszerint állami támogatásnak minősül, kivéve ha egy piacgazdasági körülmények között eljáró befektető is ugyanolyan intézkedést hozott volna. A banki szindikátus által hozott, a szóban forgó likviditás rendelkezésre bocsátásáról szóló határozatnak meg kell felelnie a piacgazdasági alapon eljáró befektető alapelvének, hogy az állami támogatást ki lehessen zárni. Ezért meg kell vizsgálni, hogy egy piacgazdasági alapon eljáró befektető a Sachsen LB rendelkezésére bocsátotta volna-e a hitelkeretet ugyanolyan kondíciók mellett, mint a banki szindikátus.

(74) A Bizottság megállapítja, hogy a szindikátusi szerződés megkötésének időpontjában gyakorlatilag már nem volt kereslet a jelzálog alapú CP iránt, ebből következően ennek a fajta befektetésnek tényleges piaca sem volt. Egy ilyen kereslet-visszaesés persze nem jelenti azt, hogy nincsenek piaci viszonyítási pontok. A piaci viszonyítási pont egyszerűen az volt, hogy a szóban forgó CP az adott időpontban nem rendelkezett megfelelő piaci értékkel, ami annyit jelent, hogy az Ormond Quay által kibocsátott CP iránt, habár az AAA minősítésű volt, szabályosan fizettek érte, és csak csekély hitelkockázatot jelentett, továbbra sem mutatkozott gazdasági érdeklődés. Ezért a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy egy piacgazdasági alapon eljáró befektető nem nyújtott volna likviditási keretet a Sachsen LB-nek. Következésképpen a szóban forgó intézkedés állami támogatás.

7.1.2. A SACHSEN LB ELADÁSA

(75) Németország vitatja, hogy a Sachsen LB LBBW-nek történt értékesítése állami támogatást tartalmazna. A Bizottság kitart azon álláspontja mellett, hogy Szászország a Sachsen LB eladásakor nem piacgazdasági alapon eljáró befektetőként viselkedett. A Sachsen LB LBBW részére történt értékesítése kétféle vonatkozásban is tartalmazhat állami támogatást: egyrészt ilyen lehet a vevőnek (azaz az LBBW-nek) nyújtott támogatás, ha túl alacsony vételárat állapítottak meg, másrészt pedig ilyen lehet a Sachsen LB-nek nyújtott támogatás, ha a felszámolás költségei kedvezőbbek lettek volna a garancianyújtás mellett történt értékesítésnél.

(76) A Bizottság véleménye szerint az LBBW által fizetett vételár megfelel a Sachsen LB piaci értékének, és a Bizottság megállapítja, hogy Szászország több potenciális vevővel is tárgyalásokat folytatott, mielőtt úgy döntött, hogy a Sachsen LB-t az LBBW-nek adja el. A Bizottság szerint a vételár akkor piaci ár, ha az értékesítésre nyílt és semmilyen egyéb feltételhez nem kötött versenytárgyalási eljárás útján kerül sor, és a vagyoni értékek a legtöbbet kínáló vagy egyetlen ajánlattevőre szállnak át. Egy rendeltetésszerűen lebonyolított versenytárgyalás során az állami támogatás meglétét ki lehet zárni, a versenytárgyalásról való lemondás azonban nem jelenti automatikusan állami támogatás meglétét. Ebben az esetben az adásvételben részt vevő felek úgy döntöttek, hogy 2007. december 31-i fordulónappal elvégeztetik a Sachsen LB értékelését, mert úgy vélték, hogy addigra stabilizálódik a pénzügyi piac, és „normálisabb" piaci értékelést lehet végezni. Habár egy ilyen értékelés nem zárja ki automatikusan az állami támogatás elemeinek meglétét, a Bizottság a szóban forgó ügyben nem rendelkezett olyan bizonyítékokkal, amelyek megkérdőjeleznék az ügylet piacorientáltságát. A rendelkezésére álló információk alapján a Bizottságnak nincs oka feltételezni, hogy a vállalkozást a piaci ár alatt adták el. Amint az a 0 pontban foglaltakból kiderül, a Sachsen LB 2007. decemberi értékét 328 millió EUR-ra ([25]) becsülték; ez megegyezik az LBBW által fizetett vételárral. Emellett a hivatalos vizsgálati eljárás során nem érkezett olyan észrevétel harmadik féltől, amely kétségbe vonta volna a vételár megfelelőségét, és a Bizottságnak nincs tudomása olyan harmadik félről, aki érdekelt lett volna a Sachsen LB megvételében, és kész lett volna magasabb árat kínálni. A Bizottság kitart azon álláspontja mellett, hogy a bank piaci áron került értékesítésre, és LBBW a Sachsen LB eladása során nem kapott állami támogatást.

(77) Ezenkívül a Bizottság megvizsgálta, hogy származott-e előnye a Sachsen LB-nek abból a tényből, hogy a felszámolás kedvezőbb költségű lett volna, mint a garancianyújtás mellett való értékesítés. A Bizottság nem tudta igazolni, hogy Szászország pozitív eladási árat, azaz a Szászország által rendelkezésre bocsátott pénzeszközöket meghaladó eladási árat ért el. Miközben vitatott, hogy a 2007. augusztusi eredeti adásvételi szerződéssel, amely alapján az LBBW-nek legalább 300 millió EUR-t kellett fizetnie, valamint soron kívüli készpénzes kiegyenlítést kellett biztosítania a Sachsen LB részére, elérhető volt-e a pozitív vételár, a decemberi utólagos tárgyalásokat követően már nem ez a helyzet, mert Szászország 2,75 milliárd EUR értékű garanciát nyújtott, és ezért az eladási ár […] %-ának megfelelő 328 millió EUR (azaz […] millió. EUR) készpénzt kapott, kiegészítve ezt a rendelkezésre tartási díjból származó bevételekkel (amelyek könyvelési értéke […(> 90)] millió EUR) ([26]).

([25]) […] milliárd EUR (a Sachsen LB vállalkozói értéke, amelyet a […] állapított meg az LBBW megbízásából készített elemzésében) mínusz […] millió EUR (2007. évi veszteségek) mínusz […] millió EUR (soron kívüli, készpénzben fizetett kiegyenlítés) = 328 millió EUR.

([26]) A Bizottság megállapítja, hogy *prima facie* a Super-SIV refinanszírozásának biztosítására meghatározott garancia esetében a Sachsen LB-nek nyújtott támogatásról van szó, mivel a garancia révén vált lehetővé a Sachsen LB eladása. A Super-SIV létrhozása (ami ismét csak a garancia segítségével vált lehetővé) nélkül a Sachsen LB nem került volna értékesítésre. Mivel azonban a garancia a Super-SIV-hez vak kötve, és a Super-SIV nem száll át az LBBW-re, az LBBW nem részesült előnyben.

(78) A vizsgálat nem változtatott a Bizottság azon álláspontján, hogy a felszámolási költségeknek és a garanciával történő értékesítés során felmerülő költségeknek a 2007. augusztusi, 250 millió EUR összegű, soron kívül készpénzben megfizetett kiegyenlítéssel történő összevetése során a tulajdonosokat nem vették figyelembe, mivel a szerződés meghiúsulása esetén ez az összeg nem került volna visszafizetésre. Más szóval, mivel a Sachsen LB korábbi tulajdonosait semmi sem kötelezte arra, hogy a szerződés meghiúsulása esetén a soron kívül készpénzben megfizetett kiegyenlítést visszafizessék az LBBW-nek, egy piacgazdasági alapon eljáró befektető ezt a készpénzben megfizetett kiegyenlítést egy ezzel ellentétes elméleti felállás esetén nem tekintené járulékos költségnek.

(79) A Bizottságnak ezért meg kellett vizsgálnia, hogy a Sachsen LB-nél a garancianyújtás során felmerülő költségek meghaladták-e a Sachsen LB vételárát. Ez akkor mindenesetre így lenne, ha a 2,75 milliárd EUR értékű garanciával kapcsolatban várt veszteségek értéke meghaladja a kapott […] millió EUR-t (a rendelkezésre tartási jutalékkal együtt, amelynek könyv szerinti értéke […] millió EUR lehet).

(80) Németország a garanciával kapcsolatban várt veszteségek értékét mintegy […(> 800)] millió EUR-ra (bad case), […(< 500)] millió EUR-ra (base case), illetve […(< 200)] millió EUR-ra (best case) becsülte. A Bizottság kétely nem oszlott el a tekintetben, hogy a garanciával kapcsolatban várt veszteségek mennyiségének meghatározására vonatkozóan az LBBW által alkalmazott modell valóban teljes mértékben figyelembe veszi-e a garanciában foglalt támogatási elemeket. A Bizottság utal arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nehéz helyzetben lévő vállalkozás rendelkezésére bocsátott garancia támogatási eleme ugyanolyan magas lehet, mint az az összeg, amelyet a garancia tényleges fedez (ebben az esetben ez 2,75 milliárd EUR). Ezenkívül a Bizottság hangsúlyozza, hogy Szászország a várt veszteségek alapján még a piacok gyors feléledésével számoló alapesetben is negatív vételárat realizált.

(81) A továbbiakban a vizsgálat igazolta Bizottság azon feltevését, hogy egy piacgazdasági alapon eljáró befektető ilyen kiszámíthatatlan körülmények között legalább a „bad case” forgatókönyv szerint várható […(> 800)] millió EUR veszteségből indult volna ki. A Bizottság utal arra, hogy végkövetkeztetése összhangban áll egy korábbi, a *Bankgesellschaft Berlinnel* kapcsolatos üggyel ([27]). Németország vélekedésével szemben a Bizottság által alkalmazott gyakorlat ([28]), nem a „base case” forgatókönyvből indul ki.

([27]) A C 28/02. sz. Bankgesellschaft Berlin ügyben hozott bizottsági határozat (HL L 116., 2005.5.14., 1. o.; (140) preambulumbekezdés).

([28]) Vö. a C50/06 sz. BAWAG ügyben 2007. június 27-én hozott, még nem közzétett bizottsági határozattal, (155) preambulumbekezdés.

(82) A Bizottság elismeri ugyanakkor, hogy kivételes esetekben egy piacgazdasági alapon eljáró befektető elfogadhatja a negatív vételárat, ha a felszámolás eladóra eső költségei magasabbak lennének. A felszámolási költségek kiszámítása tekintetében csak azok a kötelezettségek vehetők figyelembe, amelyeket piacgazdasági alapon eljáró befektető vállalt ([29]). Az állami támogatás keretében vállalt kötelezettségeket ki kell zárni, mert azokat nem piacgazdasági alapon eljáró befektető vállalta ([30]). A garancianyújtói felelősség ilyen, nem figyelembe veendő kötelezettség ([31]). A Bizottság véleménye szerint itt meglévő támogatásról van szó, és ennek megszüntetésére a Bizottság megfelelő intézkedéseket javasolt ([32]). A garancianyújtói felelősség során potenciálisan keletkező költségeket Szászország piacgazdasági alapon eljáró befektetői szerepében a Sachsen LB értékesítésekor nem érvényesítheti. Németország más olyan kötelezettségre nem hivatkozott, amelyet egy piacgazdasági alapon eljáró befektető a felszámolási költségek mennyiségére vonatkozó becslés során figyelembe vehetne.

(83) A Bizottság megerősíti, hogy Németország azon érvelését, miszerint a sajáttőke 880 millió EUR-s vesztesége továbbra is releváns Szászország számára, nem tudja elfogadni, mivel Szászország már eladta a Sachsen LB-t, és nem a veszteséget vette figyelembe egy esetleges felszámolás során, hanem csak a járulékosan keletkező költségeket.

(84) A Bizottság tudomásul veszi, hogy Szászország mint résztulajdonos a teljes garanciát nyújtotta, a többi tulajdonos pedig nem vitt be forrásokat a garanciába. A legjobb (és legkevésbé valószínű) forgatókönyv megvalósulása esetén legalább […] millió EUR összegű – amely egészen akár 2,75 milliárd EUR-ra is duzzadhat – garancia ellenértékeként Szászország a Sachsen LB eladásával csak […] millió EUR-t kapott.

(85) A Bizottság ezért arra a következtetésre jut, hogy Szászország negatív vételáron adta el a Sachsen LB-t, és ezzel állami támogatást nyújtott a Sachsen LB-nek.

7.1.3. A SUPER-SIV REFINANSZÍROZÁSA

(86) A Bizottság nem adott hangot versenyjogi aggályoknak a Super-SIV-nek az LBBW és a többi tartományi bank által végrehajtott refinanszírozásával kapcsolatban, és a vizsgálati eljárás lezárását követően kitart azon álláspontja mellett, hogy ez az intézkedés nem állami támogatás.

([29]) C-278/92., C-279/92. és C-280/92. sz. egyesített ügyek, Hytasa, EBHT 1994, I-4103. o. (22. pont).

([30]) Vö. a C-334/99. sz. üggyel, Gröditzer Stahlwerke, EBHT 2003, I-1139. o., 133. és azt követő pontok, valamint a C 56/08. sz. Bank Burgenland ügyben 2008. április 30-án hozott, még nem közzétett bizottsági határozattal.

([31]) Vö. a C 56/08. sz. Bank Burgenland ügyben 2008. április 30-án hozott, még nem közzétett bizottsági határozattal.

([32]) Vö az 1. lábjegyzettel. A garancianyújtói felelősségnek mindenképpen csak akkor lesz jelentősége, ha a bank úgy nyilatkozik, hogy a továbbiakban nem tud eleget tenni kötelezettségeinek, azaz bejelenti fizetésképtelenségét. A szóban forgó ügylet ezzel a jelek szerint további előnyhöz juttatja a Sachsen LB-t, mert nem csak a hitelezőt védi, hanem a bank túlélését is biztosítja.

(87) A Super-SIV létrehozása egyértelműen kapcsolatban áll a szerkezetátalakítással és a Sachsen LB LBBW részére történt értékesítésével. A Super-SIV nélkül a Sachsen LB-nek mintegy […(0,5-1,5)]. milliárd EUR *mark-to-market* veszteséget kellett volna fedeznie. A Super-SIV létrehozása következésképpen szorosan kapcsolódik a szerkezetátalakításhoz és a Sachsen LB eladásához. Az LBBW által fizetett vételár és a bank vállalkozási értékének értékelése már figyelembe veszi a már létrehozott Super-SIV-t és az LBBW és a tartományi bankok által rendelkezésre bocsátott likviditást.

(88) Mégis állami támogatásról lenne szó a Super-SIV refinanszírozása esetében, ha az LBBW és a többi tartományi bank aránytalanul magas ellentételezést kapott volna a likviditás nyújtásáért, és ha az LBBW és a többi tartományi bank a Super-SIV-nek szánt likviditás rendelkezésre bocsátása során nem piacgazdasági alapon eljáró befektetőként viselkedett volna.

(89) A likviditás és a refinanszírozási eszközök nyújtása a bankok alapvető üzleti tevékenységi körébe tartozik. A bankok likviditást nyújtanak a gazdasági szereplőknek, amelyeket aztán hasonló összegek felvételével refinanszíroznak. A saját aktívák és passzívák rendszere szerint minden bank a számára megfelelő refinanszírozási stratégiát választja (az eszközök futamideje és eredete vonatkozásában), hogy optimalizálja refinanszírozási összköltségeit, és hogy a kapcsolódó kockázatokat a minimumra korlátozza. A refinanszírozás során a kötelezettségvállalások futamideje meghosszabbodhat vagy megrövidülhet, az új kötelezettségvállalások tekintetében alacsonyabb kamatlábakról lehet tárgyalni, vagy meg lehet állapodni e lehetőségek keverékében. A likviditás (pl. hosszú távú) nyújtásából származó bevételek és a (pl. rövid távú) hitelfelvétel költségei közötti eltérésből adódik a nyereségszerzés lehetősége.

(90) A Bizottság azon a véleményen van, hogy az LBBW-nek és a többi tartományi banknak nem származott előnye a Super-SIV számára szükséges likviditás rendelkezésre bocsátásából. A nemzeti és nemzetközi tőkepiacon számtalan befektetési lehetőség nyílik, az LBBW és a tartományi bankok kétségkívül másként is befektethették volna a Super-SIV-nek nyújtott likviditást. A Super-SIV refinanszírozása révén a refinanszírozási összvolumenük ebből következően nem nőtt. Ezenkívül a refinanszírozás révén nem tettek szert az aktuális piaci értéket meghaladó hozamokra, mivel különösen az állami garancia által fedezett alacsony kockázatért díjat kellett fizetni. A Super-SIV célja az, hogy a portfóliót lejáratig tartsa. A bevételek a portfólió értékpapírjainak alapul szolgáló, különböző lejárati idejű eszközök visszatérítéséből erednek. Megegyezés született azonban arról, hogy a Super-SIV-ből származó bevételeket kizárólag a Super-SIV által Szászországnak fizetendő garanciadíj, a Super-SIV igazgatási díjai és a Super-SIV refinanszírozásához szükséges likviditás rendelkezésre bocsátásáért az LBBW és a többi tartományi bank számára fizetendő megfelelő ellentételezés megfizetésére lehet használni.

(91) A Bizottság ezenkívül úgy véli, hogy az LBBW és a többi tartományi bank a Super-SIV részére a likviditást a szokásos piaci feltételek mellett nyújtotta, és egy piacgazdasági alapon eljáró befektető e hitelintézetek helyében ugyanígy cselekedett volna, így az állami támogatás a Super-SIV-vel összefüggésben nem növekedett. Amint az fentebb már kifejtésre került, a SIV bevételeiből megfelelő ellentételezést fizettek a bankoknak. Ezenkívül a 17,5 milliárd EUR értékű strukturált portfólióbefektetéseket átvitték a Super-SIV-be, és azokat lejáratig tartani kellett. Az ezzel az átvitellel kapcsolatos kockázatok mértékének megállapítása tekintetében tehát a lejáratkor történő „nemfizetés” a meghatározó kritérium, nem pedig az ideiglenesen nem létező piac alapján keletkező *mark-to-market* veszteségek. A legrosszabb forgatókönyv (bad case) megvalósulása esetén várt veszteségeket (hitelkockázat) […(> 800)] millió EUR-ra becsülték, így az LBBW […] milliárd EUR tartalékkal is rendelkezett. Vállalkozói szemszögből az LBBW és a többi tartományi bank által vállalt kockázat ezért korlátozottnak tekinthető; ez vonatkozik arra a kockázatra is, amelyet az állam Szászország 2,75 milliárd EUR értékű garanciáján túlmenően vállalt. Mivel az LBBW-nek és a többi tartományi banknak szokásos piaci kamatokat fizettek, ezért ebben a konkrét esetben nem indokolja semmi, hogy a refinanszírozás nyújtását a piacgazdasági elvekkel ellentétesnek tekintsék.

(92) Ezenkívül a Super-SIV-nek az LBBW és a tartományi bankok által történt refinanszírozása nem hasonlítható össze az első intézkedéssel, amelynél egy, a Sachsen LB részére nyújtott támogatásról van szó. A 2007. decemberi piaci viszonyok jelentősen eltértek a 2007. augusztusi helyzettől. 2007 augusztusában alapvetően nem akadt már olyan befektető, aki kész lett volna egy olyan *conduit*-be befektetni, mint amilyen a Super-SIV. A banki szindikátus által […] bázispont ellenérték fejében vállalt kockázat azon tény fényében, hogy ebben az időpontban ténylegesen nem volt olyan érdeklődő, aki ebbe a *conduit*-be befektetett volna, nem volt a piaccal összeegyeztethető. Ezzel szemben a befektetők decemberben a javuló piaci feltételek láttán újra vásárolták az eszközfedezetű CP-t. Azonkívül a Super-SIV célja az volt, hogy az oda bevitt portfóliókat lejáratig tartsa, miközben a szindikátusban tömörült bankok határozott idejű CP-t vásároltak, és az értékpapírok lejáratig való tartására bizonyosan nem került sor. A szindikátusi szerződés szerinti ellentételezés nagyon alacsony volt, ezért a befektetők 2007 októberétől a szindikátusi szerződésen kívül is vásároltak újra CP-t. A piac magához tért, ami annyit jelentett, hogy a befektetők ismét érdeklődtek az értékpapírok iránt, még ha azok nem is voltak készek a névértéket megfizetni. A becsült hitelkockázatok fényében azt a következtetést lehet levonni, hogy az LBBW és a többi tartományi bank által végrehajtott refinanszírozás egy piacgazdasági alapon eljáró befektető számára a hitelintézetekével megegyező helyzetben elfogadható lett volna, ezért nem tartalmazott olyan állami támogatást, amely meghaladja a Szászország által nyújtott garancia értékét. Az említett okok miatt a Bizottság

arra a következtetésre jut, hogy a Super-SIV refinanszírozása nem tartalmazott további állami támogatást.

7.2. *ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉG A KÖZÖS PIACCAL*

(93) A Bizottság véleménye szerint azokat a szóban forgó intézkedéseket, amelyek esetében a fentebb kifejtettek alapján állami támogatásról van szó, csak az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének b) és c) pontja alapján lehet a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítani, mivel az említett cikk többi rendelkezése egyértelműen nem alkalmazható.

7.2.1. AZ EK-SZERZŐDÉS 87. CIKKE (3) BEKEZDÉSÉNEK B) PONTJA: EGY TAGÁLLAM GAZDASÁGÁBAN BEKÖVETKEZETT KOMOLY ZAVAR MEGSZÜNTETÉSÉRE NYÚJTOTT TÁMOGATÁS

(94) Az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján a valamely tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére nyújtott támogatás összeegyeztethető a közös piaccal. A Bizottság azonban utalni kíván arra, hogy az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága hangsúlyozta, hogy az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének b) pontját megszorítóan kell alkalmazni, azaz a támogatásnak nemcsak egy vállalkozás vagy gazdasági ágazat számára kell előnyösnek lennie, hanem valamely tagállam teljes gazdasági élete tekintetében a zavar megszüntetését kell szolgálnia. Ezért a Bizottság úgy döntött, hogy egy komoly gazdasági zavar nem szüntethető meg egy olyan támogatással, amelynek „célja egyetlenegy kedvezményezett […], és nem az egész gazdasági ágazat nehézségeinek kiküszöbölése". Ezenkívül a Bizottság ezidáig még egyetlen, nehéz helyzetben lévő bankokat érintő ügyben sem támaszkodott az EK-Szerződés ezen rendelkezésére.

(95) A vizsgálat megerősítette a Bizottság azon megfigyelését, hogy a Sachsen LB problémái vállalkozásspecifikus eseményekre vezethetők vissza. Ezenkívül a Németország által benyújtott információk nem győzték meg a Bizottságot arról, hogy a Sachsen LB csődjéből adódó rendszerszintű hatások olyan mértéket ölthetnének, amely Németország gazdaságában bekövetkezett komoly zavarnak minősülne a 87. cikk (3) bekezdésének b) pontja értelmében ([33]). Ezért ez az ügy a Sachsen LB egyedi problémáin nyugszik, és célzott támogatási intézkedések szükségesek, amelyeket a nehéz helyzetben lévő vállalkozásokra vonatkozó szabályoknak megfelelően lehet meghozni. A Bizottság ezért nem látja indokoltnak, hogy a szóban forgó intézkedéseket az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítsa.

([33]) Vö. a WestLB számára nyújtott megmentési célú támogatással kapcsolatos NN 25/08 sz. ügyben 2008. április 30-án hozott, még nem közzétett bizottsági határozattal.

7.2.2. AZ EK-SZERZŐDÉS 87. CIKKE (3) BEKEZDÉSÉNEK C) PONTJA: NEHÉZ HELYZETBEN LÉVŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁRA NYÚJTOTT TÁMOGATÁS

(96) A Bizottság úgy véli, hogy az iránymutatás 9. pontja szerint a Sachsen LB a banki szindikátus likviditási kerete és a 250 millió EUR mértékű, soron kívüli, készpénzben megfizetett kiegyenlítés nélkül nagy valószínűséggel nem lett volna képes túl sokáig ellenállni a likviditási válságnak. A fenyegető veszteségek a bank bezárásához vezettek volna, amivel teljesülnek az iránymutatás 10. pontjának c) alpontjában foglalt feltételek. Németország ezt a – már a bevezetőben is hangoztatott – álláspontot nem kifogásolta.

7.2.2.1. ***Megmentési célú támogatás***

(97) A vizsgálat megerősítette a Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozatban képviselt véleményét, amely szerint az első intézkedést (a másodikat azonban nem) a közös piaccal összeegyeztethető megmentési célú támogatásnak lehet tekinteni, megfelel az iránymutatás 25. pontja szerinti valamennyi és különösen az alábbiakban kifejtett feltételnek.

A támogatás formája

(98) A megmentési célú támogatásoknak meg kell felelniük az iránymutatás 25. pontja a) alpontjának, amely szerint a megmentési célú támogatásokat hitelgarancia vagy kölcsön formájában kell nyújtani, és a kölcsön visszafizetésére és a garancia futamidejére az első részletnek a vállalkozás számára történt folyósításától számított legfeljebb hat hónapos határidő vonatkozik ([34]).

(99) Ebben az esetben a banki szindikátus az Ormond Quay által kibocsátott CP megvételével likviditási keretet bocsátott a Sachsen LB rendelkezésére. Miután Németország megerősítette, hogy az alapul szolgáló tőkepiaci pozíciók mulasztási kockázatát továbbra is a Sachsen LB viseli, a likviditási keretet 17,1 milliárd EUR értékű, hat hónapos folyószámlahitelnek lehet tekinteni. Más szóval a likviditás rendelkezésre bocsátása egy, a banki szindikátus által a Sachsen LB részére nyújtott hitelhez hasonlít. Ezenkívül a támogatás határozott idejű, a rendelkezésre bocsátott likviditást az első részletnek a vállalkozás számára történt folyósításától számított kevesebb mint hat hónapon belül vissza kell fizetni. Az intézkedésnek nincs strukturális eleme, pusztán a likviditás rendelkezésre bocsátására korlátozódik és visszafordítható, hat hónapra korlátozott támogatási intézkedés.

([34]) A bankszektorban nyújtott megmentési célú támogatások esetében kivételt lehet tenni. Vö. az iránymutatás 25. pontja a) alpontjának lábjegyzetével, amely szerint a hitelgaranciától és a kölcsöntől eltérő formában nyújtott azon támogatásoknak, amelyek megfelelnek a 25. pont a) alpontja szerinti feltételeknek, a megmentési célú támogatásokra vonatkozó általános alapelveknek kell megfelelniük, és nem tartalmazhatnak strukturális jellegű finanszírozási intézkedéseket, amelyek a bank saját eszközeire hatnak. Vö. az NN 70/07 sz. Northern Rock ügyben 2007. december 5-én hozott, még nem közzétett bizottsági határozat (43) preambulumbekezdésével, valamint a WestLB-nek nyújtott megmentési célú támogatással kapcsolatos NN 25/08. sz. ügyben 2008. április 30-án hozott, még nem közzétett bizottsági határozattal.

(100) Ezenkívül a likviditási keret nem csökkenti a Sachsen LB refinanszírozási költségeit a piacon szokásos tételnél alacsonyabb szintre. A 0 és 0 preambulumbekezdésnek megfelelően a Sachsen LB EURIBOR szerint fizetett, amely 2007. augusztus 6-án 4,112 ([35]) volt, valamint […] bázispont, azaz […] ellentételezés fizetésére került sor, amely így meghaladta a Németország számára irányadó 4,62 %-os referencia-kamatlábat (2007. augusztus).

A szükséges minimum

(101) A 25. pont d) alpontja értelmében a megmentési célú támogatás mértékét olyan összegben kell korlátozni, amely a vállalkozás továbbviteléhez szükséges abban a hat hónapban, amelyre a támogatást nyújtották. A Bizottság ebben az összefüggésben utal arra, hogy a banki szindikátus vételi kötelezettségvállalása csak azokra a CP-kre vonatkozott, amelyek a piacon nem keltek el. A banki szindikátus tehát köteles volt megvenni azokat az Ormond Quay által kibocsátott CP-ket, amelyeket a szindikátusban tömörült bankokon kívüli befektetőknek nem lehetett eladni. Ez alapján a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a likviditási keret rendelkezésre bocsátása esetében a Sachsen LB ügyleteinek továbbviteléhez szükséges minimumról volt szó.

(102) Mivel a CP futamideje nem haladhatta meg az egy hónapot, minden hónapban új CP-t bocsátottak ki. 2007 októberétől egyes befektetők (mindenekelőtt […(az állami szektorba tartozó bankok)]) azonban ismét venni kezdtek a piacon forgalomba hozott, következésképpen a szindikátusi szerződéssel kapcsolatban nem álló CP-t, így a szindikátusi szerződés elvesztette eredeti célját.

A tisztességtelen versenytorzítás elkerülése

(103) Az iránymutatás 25. pontjának b) alpontja szerint egy megmentési célú támogatást súlyos szociális probléma is indokolhat, nem megengedhető azonban, hogy a támogatás nemkívánatos hatásai begyűrűzzenek a többi tagállamba. A szóban forgó intézkedést indokolhatják szociális nehézségek, mert az intézkedés nélkül a Sachsen LB-t rendezni kellett volna, ami az alkalmazottak számának jelentős leépítésével járt volna. Az intézkedésnek nincsenek nemkívánatos hatásai a többi tagállamban, mivel a bank a szindikátusi szerződés pénzügyi feltételei alapján nincs abban a helyzetben, hogy a piacon agresszíven lépjen fel.

Az egyszeri támogatás elve

(104) Az egyszeri támogatás elve teljesült, mert a Sachsen LB-nek eddig nem nyújtottak megmentési célú vagy szerkezetátalakítási támogatást.

([35]) Mivel a banki szindikátus havi alapon refinanszírozza a portfóliót, a havi EURIBOR szolgál alapul.

7.2.2.2. ***A szerkezetátalakítási támogatás***

(105) A vizsgálati eredményekből a Bizottság arra következtethetett, hogy a második intézkedés, amelynek esetében nem megmentési célú támogatásról volt szó, a közös piaccal összeegyeztethető szerkezetátalakítási támogatásnak tekinthető, mivel az iránymutatás valamennyi követelményének eleget tesz.

A hosszú távú jövedelmezőség helyreállítása

(106) Ez a vizsgálat megerősíti egyrészt, hogy a szerkezetátalakítás révén helyreáll a Sachsen LB hosszú távú jövedelmezősége. A Bizottság véleménye szerint a Sachsen LB LBBW részére történt eladása döntő jelentőséggel bír a fellépett nehézségek megoldása, és a banknak az LBBW-csoporton belüli pozitív gazdasági fejlődése szempontjából. Az LBBW a Sachsen LB új üzleti modelljét Rajna–Pfalzban már eredményesen alkalmazni tudta. Ezen túlmenően Németország utalt arra, hogy a Sachsen Bank sajáttőkehozama el fogja érni a magángazdasági szereplők sajáttőkehozamát.

(107) A továbbiakban a vizsgálat igazolta, hogy az LBBW hozzáfogott a bank szászországi üzleti területeinek reorientációjához, és Szászországban annyiban feladta a veszteséges üzleti területeket, hogy Szászországban már nem folytatnak új strukturált befektetési üzleti tevékenységet.

(108) Az LBBW új üzleti modellje egyrészt azt mutatja, hogy a korábbi Sachsen LB jövőbeni üzleti tevékenysége csökkenni fog, és Szászországban és a környező régiókban a vállalati és magánügyfelek ügyleteire fog koncentrálódni, míg a központi feladatokat az LBBW-be integrálják, és azokat az LBBW látja majd el. A Bizottság véleménye szerint, amint az a megküldött dokumentumokból kiderül, a Sachsen LB vállalati és tehetős magánügyfelekre való fókuszálása működőképes üzleti modell. Ezek az üzleti tevékenységek kiegészítik a takarékpénztári modellt, amelynek fenntarthatóságát az LBBW Baden-Württembergben és Rajna–Pfalzban már tesztelhette. A Bizottság megvizsgálta az alapul szolgáló piacfejlődési előrejelzést, és valószerűnek találta; a Bizottság véleménye szerint a becsült bevételek elérhetők. A fentebb bemutatott eredmények alapján a Sachsen Banknak képesnek kell lennie arra, hogy saját erejéből megállja a helyét a szászországi és a határokon átnyúló pénzügyi piacon. Másrészt, amint a bank nehézségeit okozó konjunkturális körülmények részletes bemutatásából kitűnik, feltétlenül szükség van a tőkepiaci és saját kereskedelmi ügyletek LBBW-be való átvitelére és a Sachsen LB Europe üzleti tevékenységének a szerkezetátalakítási tervben előirányzott csökkentésére, hogy a múlt hibái ne ismétlődhessenek meg.

(109) A teljesség kedvéért a Bizottság tudomásul veszi, hogy a Sachsen LB szerkezetátalakítási tervében kitértek a Sachsen LB mint önálló intézmény hosszú távú jövedelmezőségének a bank eladása időpontjáig történő helyreállítását célzó fenntartható megoldásra is, habár ez a modell a Sachsen LB LBBW-be való betagozódása miatt – amellyel biztosítani lehetett a Sachsen LB túlélését – sosem öltött konkrét formát. A szerkezetátalakítási tervből, amelyhez egy piaci tanulmányt is csatoltak, és amely megalapozott piacfejlődési előrejelzéseken alapult, egyértelműen kiderül, hogy a választott üzleti modell be fog válni. Erre a fentebb felsorolt üzleti számokból lehet következtetni, amelyek szerint még a legrosszabb forgatókönyv (worst case) megvalósulása esetén is […] javulni fognak a Sachsen LB bruttó bevételei és vállalati eredményei 2007 és 2012 között. A bruttó bevételek a vállalati ügyfelekkel kapcsolatos ügyletek (Corporate Finance) tekintetében […] millió EUR-ról […] millió EUR-ra növekednek, ami […] kumulált éves növekedési rátának felel meg. Ez összesen […] növekedést jelent a szinergiák előtt és […] növekedést a bevételszinergiák esetén. A […] a szerkezetátalakítás költségeire vezethető vissza, és […] millió EUR-ról […] millió EUR-ra csökken. A Bizottság megvizsgálta a szerkezetátalakítási terv alapjául szolgáló véleményeket is, és nem lát okot arra, hogy azok reális voltát megkérdőjelezze.

7.2.2.3. ***A támogatás lehető legalacsonyabb szintre történő korlátozása – Saját hozzájárulások***

(110) A Bizottság arra vonatkozó kételyei, hogy a támogatás a lehető legalacsonyabb szintre van-e korlátozva, tisztázódtak. A Bizottság véleménye szerint a támogatás a lehető legalacsonyabb szintre van korlátozva, és az iránymutatás előírásainak megfelelően saját eszközökkel jelentős mértékben hozzájárul a szerkezetátalakításhoz, azaz a szerkezetátalakítási költségek több mint 50 %-t maga viseli.

(111) Erre a következtetésre a Bizottság az alábbi szempontok figyelembevételével jutott.

(112) Egyrészt a bankot támogatásmentes jogügylet keretében új tulajdonos, az LBBW vette meg. Az LBBW viseli a Super-SIV létrehozásával és a Sachsen LB integrálásával kapcsolatos valamennyi költséget, amelyeket […] millió EUR és […] millió EUR közé becsülnek.

(113) Másrészt az LBBW előre kifizetett 250 millió EUR veszteségkiegyenlítést. Továbbá az 1. portfólió tekintetében átvállalta a veszteségek és a finanszírozási szükséglet egy részét. Ezenkívül az LBBW vállalta, hogy bizonyos aktívákat elad a Sachsen LB részére. Mivel jelenleg az ezekből az eladásokból származó bevételeket nem lehet pontosan számokban kifejezni, ezek nem tekinthetők saját hozzájárulásnak.

(114) Harmadrészt a Sachsen LB-nek likvid forrásokra volt szüksége 17,5 milliárd EUR értékben különleges célú gazdasági egysége finanszírozásához, amelyeket strukturált befektetésekbe invesztált. Habár itt alapjában véve egy bank teljesen megszokott eljárásáról van szó (amelyhez következésképpen nem kapcsolódtak szerkezetátalakítási költségek), az ilyen refinanszírozásra már nem képes Sachsen LB sajátos ügyében ez a helyzet más megvilágítást kap ([36]).

(115) Kérdéses, hogy ez a refinanszírozás elfogadható-e saját hozzájárulásként.

(116) A Bizottság úgy véli, hogy az LBBW és a többi tartományi bank által elfogadott refinanszírozási feltételek esetében üzleti feltételekről van szó, amelyeket hasonló helyzetben egy piacgazdasági alapon eljáró befektető is elfogadott volna, figyelemmel a Szászország által nyújtott 2,75 milliárd EUR értékű garanciára. Független magánbefektetők esetében egy ilyen refinanszírozásra a vásárló bank saját forrásaiból vagy a többi beruházó bank által piaci feltételek mellett nyújtott idegen finanszírozás útján kellene, hogy sor kerüljön (lásd a 7.1.3. pontot). A garanciát figyelembe véve a refinanszírozási összegből 2,75 milliárd EUR egyértelműen nem támogatásmentes összeg, ugyanakkor hivatkozni lehetne arra, hogy ez a teljes másodlagos részletre hatással lehet, amelyet a vevő finanszíroz ([37]). A szóban forgó intézkedés ettől még nem válik állami támogatássá, pusztán állami támogatásban részesül.

(117) Ezzel szemben a Bizottság nem osztja azt a vélekedést, hogy egy ilyen forgatókönyv esetén a többi független, piacgazdasági alapon eljáró bank által nyújtott finanszírozás a második elsődleges részlet tekintetében támogatást tartalmaz. Ebben az esetben a 8,54 milliárd EUR értékű teljes másodlagos részlet a befektető bankokat védené (mégpedig figyelmen kívül hagyva a garanciát, amelyet Szászország nyújtott). A bankoknak az elsődleges részlet refinanszírozásának átvállalására vonatkozó döntése azon a tényen nyugszik, hogy a teljes első részlet védelmét élvezik. Ilyen körülmények között minden támogatás az első részletre korlátozódna, így legalább a második részletet piacgazdasági alapúnak, vagyis saját hozzájárulásnak lehet tekinteni.

(118) A Super-SIV refinanszírozása keretében a saját hozzájárulás következésképpen valamivel több mint 8,75 milliárd EUR.

([36]) A likviditás bankok által történő rendelkezésre bocsátása volt a tárgya annak a vizsgálati eljárásnak, amely a C 58/03. sz. Alstom ügyben hozott bizottsági határozathoz (HL L 150., 2005.6.10., 24. o., (216) preambulumbekezdés) vezetett. A C 54/2006. sz. Bison Bial ügyben hozott 2007. szeptember 12-i bizottsági határozat (HL L 46., 2008.2.21., 41. o., (62) és azt követő preambulumbekezdések).

([37]) A Bizottság azonban korábbi refinanszírozási esetekben elfogadta, hogy egy kölcsön biztosítékkal nem fedezett részei saját hozzájárulásnak minősülhessenek. Lásd a C 10/06. sz. Cyprus Airways Public Ltd. ügyben 2007. március 7-én hozott bizottsági határozatot (HL L 49., 2008.2.22., 25. o., (139) preambulumbekezdés).

(119) Végül le kell szögezni, hogy a szerkezetátalakítási költségekből […] milliárd EUR […] milliárd EUR ([…]) saját hozzájárulásként elfogadható. A Bizottság ezért arra a következtetésre jut, hogy a saját hozzájárulás a szerkezetátalakítási költségek összesen 51 %-át teszi ki, és ezzel meghaladja az iránymutatásban előírt legalább 50 %-os szintet.

7.2.2.4. ***A verseny túlzott torzításának elkerülése – Kompenzációs intézkedések***

(120) A Bizottság a vizsgálatot és a Németországgal folytatott megbeszéléseket követően meg van győződve arról, hogy elegendő intézkedést hoztak a támogatás versenyre gyakorolt esetleges kedvezőtlen hatásainak a lehető legnagyobb mértékű enyhítésére. A Bizottság véleménye szerint a támogatások arányban állnak a támogatás által okozott versenytorzító hatásokkal, amelyek lényegében a Sachsen LB továbbműködtetésére vezethetők vissza, még ha erre az LBBW részeként kerül is sor.

(121) A Sachsen LB tőkepiaci ügyleteit jelentősen csökkentették. Ide tartozik különösen a Sachsen LB Europe felszámolása, illetve értékesítése, ami nem szerepelt a szerkezetátalakítási terv eredeti szándékai között. Az LBBW eredetileg folytatni kívánta a dublini leányvállalat üzleti tevékenységét, még ha kisebb mértékben is. A Sachsen LB Europe, függetlenül attól, hogy az általa kezelt portfóliók közül néhány a pénzügyi válság folyamán veszteségesnek bizonyult, a strukturált pénzügyi befektetések megbízható szolgáltatója, és megfelelő know-how-val rendelkezik. A Sachsen LB Europe tovább bonyolíthatott volna üzleteket harmadik felekkel, és ezen a módon jutalékbevételt hozhatott volna a Sachsen LB/LBBW számára. A Sachsen LB Europe a 2007. nyári fejleményekig a Sachsen LB-csoport fő nyereségforrása volt. Ezenkívül a Sachsen LB Europe üzleti tevékenységei voltak azok, amelyek a Sachsen LB versenymagatartása nyomán keletkező torzulások folytán sérültek. A Bizottság következésképpen hatékony kompenzációs intézkedésnek tekinti a Sachsen LB Europe felszámolását, illetve értékesítését.

(122) A Bizottság vélekedése szerint az East Merchant GmbH leányvállalatban – amely a Sachsen LB strukturált pénzügyi piaci üzleti tevékenységében fontos szerepet játszott – való részesedés értékesítése is hatékony kompenzációs intézkedés. Az East Merchant a strukturált pénzügyi piaci üzleti tevékenységek különböző területein, többek között a fuvarozási és logisztikai lízingüzletben tevékenykedik. A vállalkozás rendszeresen nagyon jó eredménnyel járult hozzá a Sachsen LB nyereségéhez.

(123) Ugyanez vonatkozik a […] értékesítésére is. Mivel ezek a társaságok […] koncentrálódnak, amint az fentebb említésre került, valójában nem hozhatók kapcsolatba másodlagos piaci tevékenységekkel. Mivel e két leányvállalat értékesítése még az LBBW-nek a Sachsen LB részére kidolgozott szerkezetátalakítási tervében sem szerepelt, eladásuk kompenzációs intézkedésnek tekinthető.

(124) Németország és az LBBW kötelezettséget vállalt ezenkívül arra, hogy a Sachsen Bank nem bonyolít aktívan sem saját kereskedelmi ügyleteket, sem ingatlanügyleteket.

(125) Az itt leírt értékesítés olyan vállalkozásokat érint, amelyek, a 2008. évi tervek szerint Sachsen LB-csoport nyereségeinek mintegy […(> 25)] %-át termelnék meg. Így olyan kompenzációs intézkedésről van itt szó, amely mértékét és formáját tekintve is képes egy ilyen átfogó támogatás torzító hatásait megfelelően korlátozni ([38]). Annál is inkább igaz ez, hogy a Sachsen LB piaci jelenléte a magas támogatási összeg ellenére is viszonylag kicsi, és az LBBW által hozott intézkedések a pénzügyi piacok stabilizálódásához is hozzájárulnak.

(126) Ezenkívül a Bizottság elismeri, hogy a bank régi tulajdonosai és az ügyvezetés már nem vesz részt a Sachsen LB üzleti tevékenységében, ami jelzésértékű az erkölcsi kockázat elleni küzdelem tekintetében.

(127) A Bizottság összességében úgy véli, hogy a kompenzációs intézkedések arányban állnak azokkal a versenytorzító hatásokkal, amelyeket a Sachsen LB-nek nyújtott támogatás okozott.

(128) A Bizottságot folyamatosan tájékoztatni kell a fent nevezett kompenzációs intézkedések végrehajtásának folyamatáról.

8. **JAVASLAT**

(129) A felsorolt okok alapján a Bizottság arra az eredményre jut, hogy a szóban forgó két intézkedés – a likviditási keret és a garancianyújtás – végrehajtása sértette az EK-Szerződés 88. cikkének (3) bekezdését. A Bizottság következtetése szerint azonban a likviditási keret esetében megmentési célú támogatásról, a Sachsen LB részére nyújtott garancia esetében pedig szerkezetátalakítási támogatásról van szó, amelyek az EK-Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése alapján a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthetők, amennyiben a vonatkozó követelményeknek megfelelnek,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A likviditási keret és a garancia, amelyet értékesítése kapcsán a Landesbank Sachsen Girozentrale (Sachsen LB) rendelkezésére bocsátottak, az Európai Közösséget létrehozó szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, amely a 2. cikkben említett feltételek és kötelezettségvállalások teljesülése esetén összeegyeztethető a közös piaccal.

([38]) Vö. a C 58/03. sz. Alstom ügyben hozott bizottsági határozat, HL L 150., 2005.6.10., 24. o., (201) preambulumbekezdésével.

2. cikk

(1) A Sachsen LB-re vonatkozó szerkezetátalakítási tervet, amelyet Németország 2008 áprilisában megküldött a Bizottságnak, teljeskörűen végrehajtják.

(2) A következő részesedések értékesítésre kerültek egy harmadik, a Landesbank Baden-Württemberg csoportjától (LBBW-csoport) független fél részére, illetve felszámolásra kerültek:

a) A Sachsen LB Europe plc […]-ig értékesítésre vagy felszámolásra kerül. Az LBBW-csoport nem veszi át a Sachsen LB Europe plc alkalmazottait, kivéve ha erre vonatkozó jogi kötelezettsége van, és a Sachsen LB Europe plc jelenlegi alkalmazottainak új munkaszerződést nem ajánl fel, és ilyen szerződéseket nem köt. Ez a kötelezettségvállalás az e határozat elfogadásától számított kétéves időtartamra érvényes.

b) Az East Merchant GmbH-ban való részesedés […]-ig értékesítésre kerül.

c) A […] értékesítésre kerül.

(3) A következő kötelezettségvállalások érvényesek:

a) Németország biztosítja, hogy az LBBW által képviselt Sachsen LB egyetlen szászországi fióktelepén sem bonyolít aktívan önálló üzleti területként saját számlára és saját kockázatra az alapvető üzleti területein meglévő ügyfeleinek nyújtott szolgáltatásokat meghaladó saját kereskedelmi ügyleteket. Ez a magatartási ígérvény 2011 végéig érvényes.

b) Németország biztosítja, hogy az LBBW által képviselt Sachsen LB egyetlen szászországi fióktelepén sem bonyolít aktívan önálló üzleti területként saját számlára és saját kockázatra az alapvető üzleti területein meglévő ügyfeleinek nyújtott szolgáltatásokat meghaladó nemzetközi ingatlanügyleteket. Ez a magatartási ígérvény 2011 végéig érvényes.

(4) Az (1), (2) és (3) bekezdésben meghatározott feltételek és kötelezettségek teljesülésének nyomon követése érdekében Németország 2012-ig folyamatosan jelentéseket küld a szerkezetátalakítási terv és e feltételek és kötelezettségvállalások végrehajtásának folyamatáról.

3. cikk

E határozatnak a Németországi Szövetségi Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2008. június 4-én.

a Bizottság részéről

Neelie KROES

a Bizottság tagja